

Відповідь
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження проєкту експертного висновку ГЕР щодо акредитаційної експертизи освітньої програми
1072 Релігієзнавство,
рівень вищої освіти другий (магістерський), спеціальність 031 Релігієзнавство»

Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОНП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОНП. Водночас ми маємо певні коментарі щодо окремих позицій висновку ГЕР:

<i>Критерій</i>	<i>Рекомендації ГЕР</i>	<i>Коментар Університету</i>
<i>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.</i>	Для сучасних випускників ОП зв'язки з роботодавцями є достатніми. В той же час, для вдосконалення ОП та реалізації заявлених цілей ОП слід розширювати співпрацю ОП з новими стейкхолдерами.	Кафедра релігієзнавства постійно працює над розширенням зв'язків із стейкхолдерами: конференції, семінари, робочі зустрічі з дослідниками різних наукових установ є цьому підтвердженням. На сторінці кафедри http://religdep.univ.kiev.ua/flows/all постійно оновлюється інформація щодо зустрічей з представниками релігійних організацій та наукової спільноти, всі вони виступають у ролі потенційних роботодавців для випускників ОНП.
<i>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.</i>	Проаналізувавши звіт ЕГ та надані ЗВО документи рекомендуємо при наступному перегляді ОП розширити можливість вибору освітніх компонентів з інших спеціальностей, що дасть можливість розширити компетентності майбутнього релігієзнавця.	Насправді ця рекомендація реалізована: згідно процедури 3.7. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf) здобувачі освіти мають безумовне право обрати навчальні дисципліни з обов'язкових та вибіркових частин навчальних планів інших спеціальностей того самого рівня, а за умови погодження із деканом факультету – з програм іншого рівня. Інформація міститься в тексті ОНП http://philosophy.univ.kiev.ua/uploads/editor/Files/Osvit_nauk_prog/OPP_religieznavstvo/Master/ONP_relig_master_reg.pdf
<i>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у</i>	Рекомендуємо популяризувати практику неформальної освіти на ОП.	6 лютого 2023 р вченою радою КНУТШ було затверджено ПОЛОЖЕННЯ про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Відповідно, викладачі ознайомлені з ним і можуть реалізовувати його в освітньому процесі Університет жодним чином: - не обмежує академічну свободу викладачів та студентів.

<i>Критерій</i>	<i>Рекомендації ГЕР</i>	<i>Коментар Університету</i>
<i>контексті</i> Критерію 3.		Університет не обмежує права здобувачів освіти на отримання неформальної освіти і, навіть, організовує доступ здобувачів освіти до відомих платформ он-лайн освіти і нарощує пропозицію власних сертифікатних програм. Водночас популяризація практики неформальної освіти, тим більше за конкретною ОП є дуже дивною – програма має досягати своїх цілей без додаткового навантаження (в витратах робочого часу і фінансів) на здобувачів.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.	Ознайомившись з наданими матеріалами акредитації рекомендуємо літературу РП оновити більш сучасними джерелами. Скажімо, в РП ОК "Методологія та організація наукових досліджень з елементами інтелектуальної власності в сучасний період", однією з основних джерел є література 1997 року автора Мороз. Завантажені РП датовані 2022 роком. Хоча, всі РП пролонговано, не зазначено, чи були внесені зміни. Рекомендуємо при лонгації РП зазначити, які саме доповнення чи зміни було внесено в навчальному році.	Рекомендацію буде враховано під час оновлення та наступного затвердження робочих програм.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.	Ознайомившись з матеріалами акредитації та матеріалами наданими ЗВО на запит ЕГ рекомендуємо НПП активізуватись у публікаційній діяльності. Окрім того, що не у всіх НПП, які забезпечують реалізацію ОНП є публікації у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus або Web of Science, не вдалося прослідкувати наявності актуальних публікацій за 2021, 2022 роки.	Викладачі кафедри постійно працюють над удосконаленням та збільшенням публікаційної активності. В підтвердження даної тези додаємо список публікацій викладачів за 2021-2022 рр.: <u>Проф. Харьковщенко Є.А.:</u> 1.Konverskyi A., Predko O., Kharkovshchenko Ye., Nosenok B., Nesterova M. Religious Security: The Coronavirus Pandemic and the Identification of New Contexts. Obnovljeni Život. 2021. № 76(4). P. 441–456. DOI: https://doi.org/10.31337/oz.76.4.1 (Scopus). (Q1Перший квартал). 2. Kharkovshchenko Yevhen, Turenko Vitalii, Kozar Kateryna. Orthodox confessions in Ukraine during Covid-19: the comparative analysis of functioning // Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник №18(2). 2021. С.41-25. DOI:10.17721/sophia.2021.18. 3. Конверський А.Є., Харьковщенко Є.А. До логіки взаємин Константинопольського патріархату і Київської митрополії. Софія.

Критерій	Рекомендації ГЕР	Коментар Університету
		<p>Гуманітарно-релігієзнавчий вісник №19 (1). 2022. С. 43 – 46.</p> <p><u>Проф. Кондратьєва І.В.:</u> 1. Kondratieva I. The Importance of the Cultural and Religious Components in Higher Education. <i>Journal of Higher Education Theory and Practice.</i> / Maslikova, I., Turenko, V., Kolotylo, V., Vlasenko, V., Cherniahivska, V. Volume 22. Issue 11. 2022 P.114-122. DOI: 10.33423/jhetp.v22i11.5417 ISSN: 21583595</p> <p><u>Проф. Конотоп Л.Г.:</u> 1. Трансгуманізм у ракурсі філософської й релігійної антропології. – Вісник Національного авіаційного університету. – Серія: Філософія. Культурологія.- Вип. 1(33). – С. 21 – 26. (2022) 2. Самоідентифікація «Я»: філософські й релігійні обрії. - Вісник Національного авіаційного університету. – Серія:Філософія.Культурологія. - Вип. 1(34). – С. 12 – 16. (2022) 3. Концепт і концептуалізація: методологія дослідження культури й релігії. – Л.Г.Конотоп. – Вісник НАУ, - Збірник наукових праць.- Серія: Філософія. Культурологія. - №1(35).-2022. – С.11 – 14.</p> <p><u>Доц. Пасічник О.С., доц. Пілецький Є.А.:</u> 1. Pasichnik, Oleksandr and Eugene Piletsky (2022) Cosmological and Religious Symbols in the Film Alita: Battle Angel. <i>Philosophy and Cosmology</i>, Volume 29, 40-50. https://doi.org/10.29202/phil-cosm/29/4 (Web of Science)</p> <p><u>Доц. Пасічник О.С.:</u> 1. Ісус Христос в деяких нехристиянських релігійних традиціях / Гілея: науковий вісник. – 2022. – Вип. 169-170 (№2-4). Філософські, політичні науки. – С. 71-74. – ISSN 2076-1554.</p> <p><u>Проф. Предко О.І.:</u> 1. Предко О.І. Його Всесвятість Варфоломій I про духовні імперативи православного богослов'я // Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. № 1(19). 2022. С.33-38. https://sophia.knu.ua/index.php/sophia/article/view/146/94</p>

Критерій	Рекомендації ГЕР	Коментар Університету
		<p>2. <u>Предко О. І. Вирій</u> // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Вирій</p> <p>3. <u>Предко О. І. Віра, Надія, Любов та матір їх Софія</u> // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Віра, Надія, Любов та матір їх Софія</p> <p>4. Предко О.І. Відьма // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua</p> <p>5. Предко О.І. Вурдалак // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua</p> <p>6. Предко О.І. Вільнодумство // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua</p> <p>7. Предко О.І. Всесвітня спілка вільнодумців // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua</p> <p>8. Religious Epidemics on the Territory of Ukraine: Historical Parallels and Essential Characteristics. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe. 2021. Vol. 41. Iss. 1. P. 77-90.</p> <p>9. Безпека, релігія, церква в сучасному суспільстві (за ред. Предко О.І., Вергелеса К.М.) Монографія. Вінниця, 2021. Вид-во ФОП Кушнір Ю.В., 2021. 352 с.</p> <p>10. Формування феномена «безпека»: особливості міфо-релігійних контекстів // Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. №2 (18). 2021. С.36-40.</p> <p>11. Релігійна безпека в Україні в умовах коронавірусної пандемії. Монографія. Вінниця, 2021. Вид-во ФОП Кушнір Ю.В., 2021. 204 с.</p> <p><u>Доц. Саранін О.В.:</u></p> <p>1. <u>«Перший не тільки за честю»</u> аналіз еклезіологічного нововведення Його Всесвятості Патріарха Варфоломія. Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник №19 (1). 2022. С.39-42</p> <p>2. Питання теорії релігії у творах Мирослава Поповича радянського періоду. Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник №20 (2). 2022. С.46-48</p> <p><u>Доц. Шавріна І.В.:</u></p> <p>1. Релігійний плюралізм: сучасні погляди в епоху глобалізації. Гілея: науковий вісник. – К.: «Видавництво «Гілея», 2021. – Вип. 165 (№ 10). – С. 35-39.</p> <p>2. Різноманіття форм прояву релігійності в постсекулярному суспільстві. Гілея: науковий вісник. – К.: «Видавництво «Гілея», 2021. – Вип. 166 (№ 11). – С. 7-10.</p> <p>3. Міфологічна свідомість: просторово-часовий континуум Гілея: науковий вісник. – К.: «Видавництво «Гілея», 2022. – Вип. 176 (№ 9). – С. 46-50.</p> <p>4. Глобалізаційні процеси і проблема буття людини у світі. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. Збірник наукових праць. –</p>

Критерій	Рекомендації ГЕР	Коментар Університету
		<p>К.: НАУ, 2022. – № 2 (36). – С.17-21. Фахове видання</p> <p>5. Іслам: довідково-методичний матеріал. К.: Вид-во «Центр учбової літератури», 2022. – с. 381-539.</p> <p><u>Проф. Швед З.В.:</u></p> <p>1.ShwedZ. Formation and current state of military chaplaincy in Ukraine European Journal of Science and Theology. – August 2022. – Vol.18. – No.4. – 1-18 (Scopus)</p> <p><u>Доц. Фенно І.М.</u></p> <p>1. Концептуалізація толерантності та релігійної свободи в католицькій теології другої половини ХХ – початку ХХІ ст. // European philosophical and historical discourse, 2021, Volume 7, Issue 4 – P. 66-71.</p> <p>2. Модерністська криза в Католицькій церкві. Навчальний посібник. Київ, 2021. – 161 с. http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/article/131</p> <p>3. Співвідношення екології та релігії як релігієзнавча проблема // Межі релігійного і природного: різноманітність традицій та інтерпретацій (збірник статей). Рівне: О. Зень, 2022.</p>
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.		Дякуємо ГЕР за високу оцінку вказаного критерію.
Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.	Проаналізувавши надані матеріали рекомендуємо більш активно залучати стейкхолдерів до оцінювання освітнього процесу шляхом проведення опитування зокрема здобувачів та обов'язковим обговоренням групою забезпечення.	Розроблені в університеті опитувальники для роботодавців орієнтовані щонайменше на групи програм. Опитування роботодавців щодо конкретних ОП, з врахуванням неможливості досягнення статистично значимої кількості респондентів доцільне і ефективно виключно у варіанті методу сфокусованого інтерв'ю. Додамо, що на офіційному сайті філософського факультету КНУТШ розміщена анкета-опитування(http://religdep.univ.kiev.ua/science/educational-programs) щодо зауважень і пропозицій до ОНП. Результати анкетування надсилаються на електронну адресу гаранта. Після отримання анкети-опитування, гарант інформує робочу групу про отримані пропозиції, після їх вивчення, пропозиції виносяться для обговорення на засіданні кафедри, де приймається рішення щодо їх врахування.